

Subcommissie MAC-waarden
Werkgroep Lasrook

Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag
Tel.: 070 - 3 499 499
Fax.: 070 - 3 832 535

Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid
de heer drs. J.F. Hoogervorst
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

MAC/2075

190-25

L05/117

Den Haag: 30 november 1999
Ons kenmerk: 99.23712/jjb/ipw
Bijlage(n): 3
Doorkiesnr.: 070 3 499 558
E-mail: brokamp@gw.ser.nl
Betreft: Invoering wettelijke grenswaarde voor lasrook; overige activiteiten

Mijnheer de Staatssecretaris,

In het kader van de drietrapsprocedure tot vaststelling of herziening van (wettelijke) grenswaarden ontvangt u hierbij het oordeel van de Subcommissie MAC-waarden van de Sociaal-Economische Raad over de invoering van een wettelijke grenswaarde voor lasrook, over de in dat verband te ontwikkelen activiteiten teneinde bedoelde grenswaarde te realiseren en over activiteiten ter verdere verlaging van de blootstelling van werknemers aan lasrook op de werkplek.

Het advies is voorbereid door de werkgroep Lasrook van de subcommissie. Voor de samenstelling van de werkgroep en subcommissie wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

Eind 1993 is de subcommissie gestart met de haalbaarheidstoets van de door de toenmalige Werkgroep van Deskundigen (thans Commissie WGD van de Gezondheidsraad) voorgestelde gezondheidkundige advieswaarde voor lasrook van 1 mg/m^3 als 8 uren tijd gewogen gemiddelde (TGG-8u)¹. Daarbij heeft de subcommissie brancheorganisaties in de gelegenheid gesteld informatie omtrent de sociaal-economische en technische haalbaarheid ter beschikking te stellen aan de subcommissie.

Uit de ontvangen reacties ten aanzien van de haalbaarheid van de invoering van de voorgestelde wettelijke grenswaarde voor lasrook, die een sterke verlaging van de huidige MAC-waarde van 5 mg/m^3 inhoudt, heeft de subcommissie destijds geconcludeerd dat informatie omtrent huidige concentratieniveaus - en over technische mogelijkheden om deze niveaus te verlagen naar de gezondheidkundige advieswaarde - veelal ontbreekt respectievelijk vooralsnog onvoldoende is om een goed onderbouwd advies uit te brengen.

¹ Dutch Expert Committee on Occupational Standards (DECOS. Health-based recommended occupational exposure limit for ARC-welding fume particles not containing chromium and nickel. Rapport RA 1/93. Sdu Uitgeverij, Den Haag, 1993.

Daarop is, eind 1995, een werkgroep geformeerd teneinde bedoelde informatie boven water te krijgen².

Deze werkgroep Lasrook kreeg tot taak:

"Het vaststellen van een traject van aanpak en activiteiten, welke ten doel hebben een vermindering van de blootstelling op de werkplek aan lasrook. Daarbij dient de door de WGD geadviseerde gezondheidkundige waarde als uitgangspunt te worden genomen.

In dit kader dient nagegaan te worden in welke situaties een waarde van 1 mg/m³ direct haalbaar is dan wel op termijn kan worden bereikt, met vermelding van mogelijk te treffen voorzieningen en maatregelen. Uit het onderzoek dient tevens te blijken, indien invoering van de gezondheidkundige norm niet realiseerbaar is, welke blootstellingsnorm redelijkerwijs gelet op de stand van de techniek wel gehaald zou kunnen worden. Daarbij dient te worden aangegeven welke maatregelen en voorzieningen in die situaties moeten worden getroffen opdat bedoelde norm gerealiseerd kan worden.

De werkgroep dient een pragmatische benadering te ontwikkelen ter vermindering van de blootstelling aan lasrook, met als uitgangspunt de door de WGD geadviseerde gezondheidkundige norm."

De werkgroep Lasrook heeft na uitvoerige discussies besloten dat voor de beantwoording van de vraagstelling over de sociaal-economische en technische haalbaarheid van de voorgestelde grenswaarde voor lasrook van 1 mg/m³, een onderzoek zou moeten plaatsvinden naar in de praktijk voorkomende lasrookconcentraties in met name die bedrijven waarin reeds de nodige inspanningen zijn verricht om de blootstelling aan lasrook te reduceren; het gaat hier om de zogenoemde 'best practice'-bedrijven.

Ten behoeve van het onderzoek heeft de werkgroep eveneens een meetprotocol opgesteld.

De werkgroep heeft daarbij, gezien het advies van de WGD, beperkingen aangebracht ten aanzien van de omschrijving 'lasrook' in relatie tot de voorgestelde grenswaarde. Het onderzoek betreft het inhaleerbare lasrookstof dat vrijkomt bij het lassen van of aan constructiestaal bij de volgende lasprocessen: MIG/MAG-lassen met massieve of gevulde draad en het electrode lassen.

Nadat de financiering van het onderzoek rond was³, kon op 1 juli 1997 aan TNO-Bouw opdracht worden verstrekt tot het uitvoeren van het onderzoek.

Het onderzoek diende de volgende fasen te omvatten:

- inventarisatie van de arbeidsomstandigheden bij de lasprocessen in door de werkgroep geselecteerde bedrijven;
- selectie van bedrijven voor het verdere onderzoek;
- verrichten van concentratiemetingen en vastleggen van factoren die daarop van invloed kunnen zijn;
- analyse van de meetresultaten;
- toetsing van de haalbaarheid van (verbeterde) voorzieningen.

² Over deze aanpak heeft de subcommissie de toenmalige staatssecretaris van SZW geïnformeerd bij brief van 15 februari 1996, kenmerk 96.00365.

³ De besturen van de Nederlandse Organisatie van ondernemers in het midden- en kleinbedrijf in de metaal (Metaalunie) en van de Stichting Raad van Overleg in de Metaal- en Elektrotechnische Industrie (ROM) werden bereid gevonden de financiering van het onderzoek voor hun rekening te nemen.

De werkgroep Lasrook fungeerde als begeleidingscommissie bij het onderzoek.

Inmiddels is het onderzoek afgerond en heeft TNO-Bouw het eindrapport van het onderzoek aangeboden aan de werkgroep Lasrook. Een exemplaar van het rapport treft u hierbij aan (bijlage 3).

Op grond van de bevindingen van het onderzoek concludeert de werkgroep Lasrook dat het onderzoek bij de 'best practice'-bedrijven uitwijst dat een grenswaarde tussen 3 en 4 mg/m³ haalbaar moet worden geacht, zij het dat daarbij een overgangstermijn van enige jaren noodzakelijk zal zijn.

De werkgroep wijst er echter op dat voor vele lasbedrijven zelfs de huidige (bestuurlijke) grenswaarde van 5 mg/m³ slechts met moeite, en in sommige gevallen met zeer veel moeite, haalbaar is. Een verlaging van de grenswaarde naar 1 mg/m³ op dit moment wordt dan ook door de werkgroep weinig realistisch geacht. Voorts is de werkgroep van oordeel dat ook bij een stapsgewijze verlaging van de huidige grenswaarde in de richting van de door de WGD geadviseerde gezondheidkundige norm van 1 mg/m³, een dergelijke verlaging pas te bewerkstelligen is indien naast de invoering van een wettelijke grenswaarde flankerende activiteiten worden ontwikkeld. Deze activiteiten zouden enerzijds gericht moeten zijn op voorlichting en opleiding, het ontwikkelen van beleidsregels en dergelijke. Anderzijds zouden zij moeten zijn gericht op het tot stand brengen van innovatieve ontwikkelingen in lasprocessen en beheersmaatregelen, die ertoe moeten leiden dat op termijn de invoering van de door de WGD geadviseerde norm mogelijk is.

ADVIES

De subcommissie is van oordeel, en zij benadrukt dit uitdrukkelijk, dat bij het minimaliseren van de blootstelling aan lasrook op de werkplek als uitgangspunt dient te worden gehanteerd de door de toenmalige WGD (thans Commissie WGD van de Gezondheidsraad) geadviseerde gezondheidkundige norm van 1 mg/m³ als TGG-8u. Een dergelijke norm is echter op dit moment, mede gezien de huidige stand van de techniek en van beheersmaatregelen, niet realiseerbaar.

Gelet op de bevindingen en het oordeel van de werkgroep, zoals hiervoor aangegeven, stelt de subcommissie voor om over drie jaar (met ingang van 1 januari 2003) een wettelijke grenswaarde voor lasrook in te voeren van 3,5 mg/m³ als TGG-8u.

Teneinde de invoering van deze nieuwe grenswaarde te realiseren in een periode van drie jaar alsmede op termijn te streven naar de gezondheidkundige grenswaarde, dient naar het oordeel van de subcommissie een flankerend beleid te worden ontwikkeld waarbij een aantal lopende activiteiten wordt ondersteund respectievelijk nieuwe activiteiten tot stand worden gebracht door en in samenwerking met uw ministerie.

De subcommissie denkt hierbij concreet aan het volgende:

- een gezamenlijke inspanning van werkgevers, werknemers én overheid om het juiste gebruik van (beheers)voorzieningen en persoonlijke beschermingsmiddelen onder de aandacht te brengen van bedrijven en werknemers. Een dergelijke inspanning is onmisbaar voor een realisatie van de geadviseerde verlaging over drie jaar van het huidige blootstellingsniveau naar de voorgestelde wettelijke grenswaarde.

In dit verband attendeert de subcommissie op de door de Vereniging FME-CWM bij het ministerie van Economische Zaken ingediende subsidieaanvraag voor een zogenoemd PMP-project (Projectbureau voor onderzoek aan Materialen en

- Productietechnieken);
- uitgaande van de nieuwe in te voeren wettelijke grenswaarde van $3,5 \text{ mg/m}^3$ als TGG-8u, dient de huidige beleidsregel 4.9-2 te worden aangepast. De nieuwe beleidsregel dient naar het oordeel van de subcommissie een overzicht van te treffen maatregelen te bevatten waarbij mag worden aangenomen dat daarmee de blootstelling lager is dan de nieuwe grenswaarde. Voor het vaststellen van die maatregelen dienen alle andere relevante grenswaarden te worden meegenomen;
 - een overleg tussen uw ministerie en sociale partners over het verbeteren van de bestaande lasprocessen en beheersmaatregelen respectievelijk over innovatieve ontwikkelingen, teneinde de introductie van andere en verbeterde brontechnieken mogelijk te maken. De subcommissie wijst er op dat alle activiteiten in dit verband uiteindelijk gericht dienen te zijn op een realisatie van de gezondheidkundige norm van 1 mg/m^3 . In een dergelijke aanpak kan naar de mening van de subcommissie tevens de "chrom (VI)"-problematiek bij het lassen van roestvrij staal (RVS) worden meegenomen.

De subcommissie is van oordeel dat het overleg over de drie hiervoor genoemde activiteiten het best kan plaatsvinden in het kader van de aanpak van 'arboconvenanten nieuwe stijl'. De subcommissie stelt u dan ook voor dat uwerzijds betrokken partijen worden uitgenodigd voor bedoeld overleg.

De subcommissie is van mening dat voornoemde aanpak, zowel wat betreft het voorlichtingsaspect als de innovatieve ontwikkelingen, binnen een periode van 5 jaar tot resultaat moeten leiden.

Op basis van de resultaten van de innovatieve ontwikkelingen zal de subcommissie beoordelen in hoeverre een verdere verlaging van de grenswaarde (al dan niet op termijn) haalbaar is. Daartoe zal de subcommissie de grenswaarde voor lasrook in de loop van 2005 opnieuw op haar agenda plaatsen.

Hoogachtend,

C. St. Nicolaas
voorzitter

J.J. Brokamp
secretaris

Samenstelling Subcommissie MAC-waarden

Onafhankelijk lid

C. St.Nicolaas (voorzitter)

Ondernemersleden

mr.ing. W.D. Hakvoort (RCO)

C.J. Halm (RCO)

ir. L.C. de Leur (RCO)

ir. M.C.J. Nievaart (RCO)

ir. W.K. Raes (RCO)

ir. T.A. Wortman (RCO)

Werknemersleden

mw. drs. H.L. Bastiaan-Schonewille (MHP)

dr.ir. J.D. Brüggemann (CNV)

dr. P. Ulenbelt (FNV Bondgenoten)

mr. H. van Steenbergen (FNV)

drs. M.M.W. Wilders (FNV)

drs. A. Woltmeijer (CNV)

Adviserende leden

prof. dr. G.J. Mulder

mevrouw dr. C.A. Bouwman

mevrouw dr. A.S.A.M. van der Burght

Ministeriële vertegenwoordigers

drs. ir. H.W.T.J. van Ingen (Defensie)

dr. P.C. Noordam (SZW)

ing. G. Oostveen

ir. Th. Sijbranda (Defensie)

ing. C.E.P. Dönszelmann (VROM)

Secretariaat

mr. J.J.A.M. Brokamp

Samenstelling Werkgroep Lasrook

Onafhankelijk lid

C. St. Nicolaas (voorzitter)

Ondernemersleden

ir. J. Haverhals (RCO)

J.J.H. Koning (RCO)

mr.drs. H. Kroezen (RCO)

D.J. Meijer (RCO)

ir. C.J.T.M. Willems (RCO)

ir. T.A. Wortman (RCO)

Werknemersleden

C.P. Dekker (CNV Bedrijvenbond)

ing. R.F. Laan (FNV Bondgenoten)

ing. J. Manders (FNV Bondgenoten)

A. Meijerman (CNV Bedrijvenbond)

G. Mols (FNV Bondgenoten)

dr. P. Ulenbelt (FNV Bondgenoten)

Secretariaat

mr. J.J.A.M. Brokamp